

Cyrlometodská medaila ÚSKI pre Antona Srholca

Laudátor: Albín Koval'

*Oslávencovi blahožela doktorka Šiffalovičová.
vpravo sú: Dr. Anton Košťál a prof. Štefan Kopecký,
vľavo: don Peter Mlynarčík*

Narodil sa 12. 6. 1929 v Skalici. Pochádza z maloroľníckej rodiny. Má šesť súrodencov. Študoval v Skalici, v Trnave a v Šaštíne, maturoval v 1951 v Bratislave. V roku 1946 vstúpil do saleziánskej spoločnosti s cieľom venovať sa výchove chudobnej mládeže. V roku 1950 prežil spolu s ostatnými rehoľníkmi násilné zrušenie rádu a tri mesiace bol internovaný.

V roku 1951 pokúsil sa ilegálne prekročiť hranice za účelom študovať teológiu. Za tento trestný čin bol odsúdený na 12 rokov väzenia. Vo väzení strávil 10 rokov. Prevažnú časť svojho trestu odpykal v uránových baniach v Jáchymovských koncentračných táboroch. Pohľad do života väzňov, odsúdených na dlhoročné tresty opísal v knižke Svetlo z hlbín Jáchymovských lágrov. Táto kniha neskôr vyšla ako preklad v jazyku slovinšom, nemeckom a anglickom. Väzenským životom bol hlboko stigmatizovaný. Naučil sa žiť ľudsky v neľudských podmienkach. Delíť sa s najopustenejšími o chlieb, o svoju vieru a žiť v nádeji ľudsky povedané aj beznádejných situáciách. Niekoľkokrát doslova zázračne vyviazol z pazúrov smrti, čo ho len upevňovalo v dôvere v Boha a utvrdila sa jeho skúsenosť, ako človek potrebuje človeka. Doteraz ešte žijúci politickí väzni si spomínajú ako v ňom mali a stále majú ver-

ného priateľa, ktorý sa nepýta na politické, alebo náboženské presvedčenie, ale vždy pomôže, ak to potrebujú. Z väzenia ho prepustili s posudkom: „Schopný vykonávať akúkoľvek manuálnu prácu.“

Po návrate z väzenia bol ešte 10 rokov robotníkom. Neprijali ho ani ako skladníka do továrne, preto pracoval na stavbách, v továrni na výrobu betónových prefabrikátov a pri vysokých peciach v Ostravských oceliarniach. Vo väzení aj ako robotník stále študoval. Predovšetkým teológiu. V Ostrave mu bolo umožnené študovať aj cudzie jazyky, kde si urobil štátne skúšky z jazyka anglického a nemeckého. Po dva roky sa hlásil do seminára v Bratislave, ale nedali mu ani len odpoveď.

V roku 1969 počas Dubčekovej éry dostal povolenie ísť na tri mesiace do Talianska. Pobyt si predĺžil na jeden rok, dokončil teologické štúdiá a Pápež Pavol VI. ho 17. 5. 1970 v Ríme vysvätil za kňaza.

V dobe, keď desiatitisíce ľudí emigrovali z našej vlasti, keď nastala normalizácia a prezident Husák zatvoril hranice. Otec Srholec pri jeho znalostiach cudzích jazykov mohol ostať v emigrácii, ale z lásky k svojmu trpiacemu národu a málo informovanej Cirkvi v ňom, vrátil sa do vlasti. Chcel, aby už ako kňaz mohol odovzdávať to, čo mal prežitú a prebolené.

Pôsobil ako kostolník s povolením vypomáhať v kňazských prácach v Blumentáli v Bratislave. Hlavný dôraz kládol na pastoračnú prácu, osobitne na kultúru slova a na prácu s mládežou. V tej dobe oslovil tisíce ľudí. Pamätníci to spomínajú ako legendu. Mal možnosť spoznať a podporovať mládežnícke skupiny a samizdatovú činnosť. Nemohlo to dlho trvať. Štátna bezpečnosť, ktorá ho neustále sledovala, mu odobrala súhlas pre Bratislavu a biskup ho s ich vedomím poslal za správcu farnosti v Perneku. Tu napísal prvú dvojdielnu zbierku kázni „Slová pre veriacich i neveriacich“, ktorá sa veľa razy rozmnožovala technikou kópií na písacom stroji. Nakoľko do Perneka chodilo veľa veriacich priateľov, po troch rokoch ho preložili do Veľkého Zálužia a nakoniec doslova na trestné miesto do Záhorskej Vsi. V roku 1985 mu bol odobratý štátny súhlas z dôvodov, že jeho činnosť sa nezhoduje s predstavami Úradu pre veci cirkevné. Bol vyšetrovaný pre jeho aktívnu účasť na slávnostiach na Velehrade a stal sa opäť robotníkom. Veriaci z menovaných farností si dodnes spomínajú na nezabudnuteľné vzťahy a slávnosti, čo s ním spolu prežili a pokladajú ho za svojho farára. V Záhorskej Vsi, kde bolo veľa rómnych občanov, stal sa ich obhajcom a ochrancom ich práv. Posledné štyri roky pred dôchodkom pracoval ako robotník v sklade a v roku 1989 využil právo pracujúceho občana a odišiel do starobného dôchodku.

Počas dôchodku je činný v Slovenskom Helsinskom výbore pre práva menšín v slovenskej sekcii Spoločnosti pre Vedu a Umenie, bol členom rady Konta Nádeje, je činný v Konfederácii Politických Väzňov a v iných spoločenských a sociálnych organizáciách.

Od roku 1992 sa venuje bezdomovcom, pre ktorých zriadil domov v Podunajských Biskupiciach, za ktorý nesie zodpovednosť. V domove

zvanom RESOTA je ubytovaných 60 bezdomovcov a 40 ich dochádza ambulantne. Je to neštátne občianske združenie, ktoré žije zo sociálnych príspevkov bezdomovcov a pomocou dobrodincov. Otec Srholec stará sa o dôstojné bývanie marginálnych ľudí a stále viac sa hlásia k nemu i tí, ktorí sú na okraji v spoločnosti, v cirkvi, alebo inakšie postihnutí občania.

V roku 1992 americkí veriaci ocenili jeho záslužnú činnosť v prospech Cirkvi a zariadili mu pozvanie amerického prezidenta Clintona na modlitbu s raňajkami (Prayer breakfast).

Celoživotným záujmom otca Srholca je teológia a jej praktická, účinná aplikácia v súčasnom svete. Je členom Medzinárodného Ekumenického Združenia, Teologického fóra, kde sa stretáva s podobne zmýšľajúcimi teológmi na slovenskej úrovni. Podporuje pokrok teologického výskumu ako príspevok k obrode nášho národa a duchovnej obnove, čím sa snaží prispieť k uskutočneniu zásad II. Vatikánskeho Koncilu v našej Cirkvi na Slovensku. Nakoľko ovláda nemecký jazyk občas chodí na zastupovanie do Rakúska a na teologické semináre do Nemecka, kde má veľa vzácných priateľov (napr. biskup Kamphaus z Limburgu, nebohý Karl Rahner, rakúska veľvyslankyňa Gabriele Matzner - Holzer) a delí sa s nimi o naše skúsenosti so životom podľa viery v skromnejších ekonomických podmienkach. Popri sociálnej činnosti venuje sa publicistike. V masmédiách občas povie, alebo napíše svoj názor, aby podporil rozvoj demokracie v našej krajine a venuje sa prednáškovej a poradenskej činnosti pri sociálnych projektoch, hlavne, čo sa týka bezdomovcov.

Počas komunistického režimu veľa rokov podporoval a písal do samizdatových časopisov. Napísal knižôčky: Experiment lásky, Nová rodina v novom svete (1989) a Každodenné zamyslenia v roku 1995. Toho času sa pripravuje kniha s názvom „Za hĺbku platí každý sám“. Je to publicistický rozhovor novinárky Danice Janiakovej s otcom Antonom Srholcom, ktorý odpovedá na otázky mapujúce križovatky jeho dramatického života.

Téma, ktorú v súčasnosti študuje a o ktorej premýšľa, je problém kresťanskej viery v sekularizovanom svete, vízie a realita, nové kritéria, úlohy a dôrazy v kresťanstve, zmeny, ktoré nemusia znamenať stratu identity, dialóg so svetovými náboženstvami a so súčasným postmoderným svetom a ako sa vrátiť k ježišovskému Božiemu obrazu. Mohlo by sa to nazvať: Kresťanstvo pre nové tisícročie (naša úloha a šanca). Keby sa na Slovensku vo verejnom živote využil veľký kapitál duchovne a mravne žijúcich veriacich, bol by to významný prínos pre náš národ a príklad pre Európu.

Nakoniec spomeniem významovania otca Srholca. V júni 1999 Trnavská univerzita mu udelila titul Dr.h.c. za prácu v sociálnej sfére.

– 118 – V septembri 1999 mesto Skalica mu udelilo Čestné občianstvo mesta. V októbri 1999 dostal cenu Kardinála Königa ako ocenenie za prácu

pre vieru a slobodu. V rokoch 1999 a 2001 dostal od Slovenskej humanitnej rady ocenenie Dar roka a 11. 6. t. r. to bude už tretie ocenenie Daru roka.

Cyrlometodskú medailu dnes prevezme neobyčajne cenný, vzácny človek, ako sme počuli v predošlom curriculum vitae a známa osobnosť vo verejnom, kultúrnom, cirkevnom a spoločenskom živote doma i v zahraničí – otec Anton Srholec, Dr.h.c.